A photograph of a surgical team in an operating room. Two surgeons in the foreground are wearing blue scrubs, surgical masks, and caps, looking through microscopes. In the background, other team members are visible at computer monitors. The scene is brightly lit and professional.

Pohjois-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimus

Prof. Miia Turpeinen, yliopistosairaalan johtaja
Pohde aluevaltuusto 18.12.2022

ERVA-sopimus

OYS-ervan sairaanhoitopiirien yhteistyön erityispiirteitä

- 1 Sopimuksen perustana olevat normit
  - 2 Sopimustekniset asiat
  - 3 Väestön palvelutarpeen arviointi
  - 4 Erikoissairaanhoidon yhteistyö ja työnjako
  - 5 Erityisvastuualueen ensihoitokeskus
  - 6 Päivystysyksiköt ja erikoisalakohtainen päivystys
  - 7 Laboratoriotointa, patologia ja kuvantaminen
  - 8 Yhteistyössä toteutettavat palvelut ja tietojärjestelmäratkaisut
  - 9 Yhteys perusterveydenhuoltoon ja kuntien peruspalveluihin
  - 10 Henkilöstö erityisvastuualueella
  - 11 Tutkimus, kehittäminen ja arviointi
  - 12 Potilasvakuuttaminen
  - 13 Sopimuksen noudattamatta jättämisen seuraukset ja erimielisyyksien ratkaisu
  - 14 Sopimuksen hyväksyminen
- Liite 1 Työnjako
Liite 2 Päivystys
Liite 3 Aluekokonaisuudet

KAINUUN
SOSIAALI- JA
TERVEYDENHUOLLON
KUNTAYHTYMÄ

KESKI-POHJANMAAN
SOSIAALI- JA
TERVEYSPALVELU-
KUNTAYHTYMÄ

LAPIN
SAIRAAN-
HOITOPIIRIN
KUNTAYHTYMÄ

LÄNSI-POHJAN SOSIAALI-
JA TERVEYSPALVELUJEN
JA SAIRAANHOITOPIIRIN
KUNTAYHTYMÄ

POHJOIS-
POHJANMAAN
SAIRAANHOITOPIIRIN
KUNTAYHTYMÄ

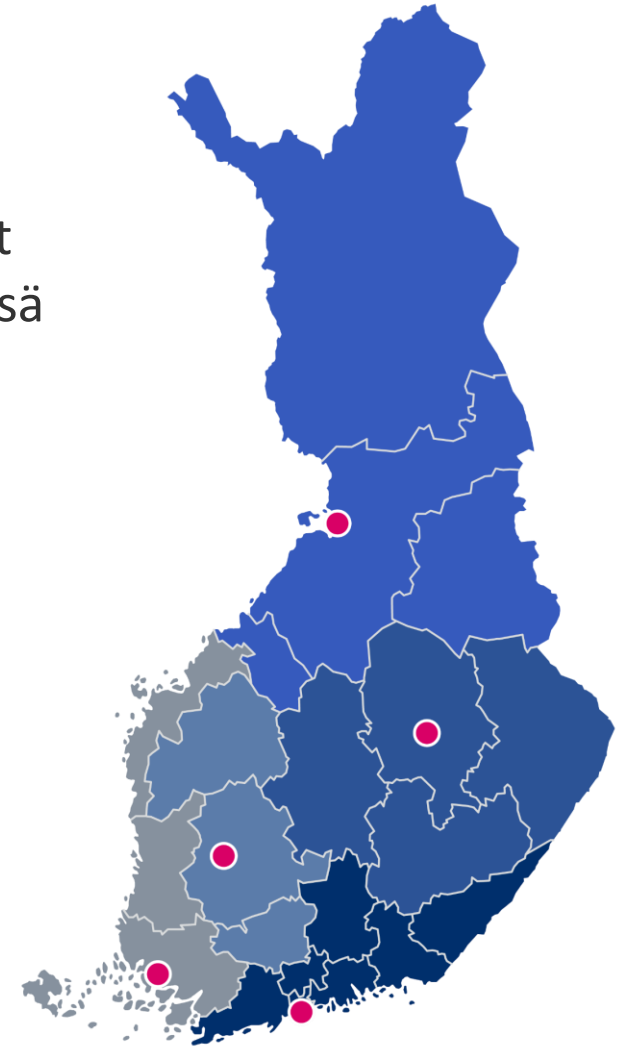
Järjestämislaki (35 §)

Hyvinvointialueiden järjestämisen sosiaali- ja terveydenhuollon **alueellista yhteensovittamista, kehittämistä ja yhteistyötä varten** on viisi sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöaluetta. Kuhunkin yhteistyöalueeseen kuuluvat hyvinvointialueet säädetään valtioneuvoston asetuksella siten, että 34 §:ssä tarkoitetut yliopistollista sairaalaa ylläpitävät hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä kuuluvat kukin eri yhteistyöalueeseen.

Yhteistyöalueiden on oltava maantieteellisesti yhtenäisiä sekä alueen väestön sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja tuottamisen, asiakas- ja potilasturvallisuuden ja palvelujen saavutettavuuden kannalta toiminnallisia kokonaisuuksia.

Yhteistyöalueelle laaditaan hyvinvointialueiden yhteistyösopimus.

Yliopistollista sairaalaa ylläpitävät hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä hoitavat yhteistyösopimuksen laatimisen edellyttämät hallintotehtävät.

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus (JärjL 36§)

Yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden on tehtävä yhteistyösopimus valtuustokausittain.

Yhteistyösopimuksen tarkoituksena on varmistaa yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden **työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen** siltä osin kuin se on tarpeellista hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuuden turvaamiseksi.

Yhteistyösopimuksen on edistettävä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta, tuottavuutta, laatua, asiakas- ja potilasturvallisuutta, tarpeenmukaisuutta, yhdenvertaista saatavuutta, kielellisiä oikeuksia sekä palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien toimivuutta.

Sopimuksessa on lisäksi varmistettava, että yhteistyösopimuksen perusteella sosiaali- ja terveydenhuoltoa antavassa toimintayksikössä on tehtävän hoitamiseksi riittävät taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä osaaminen.

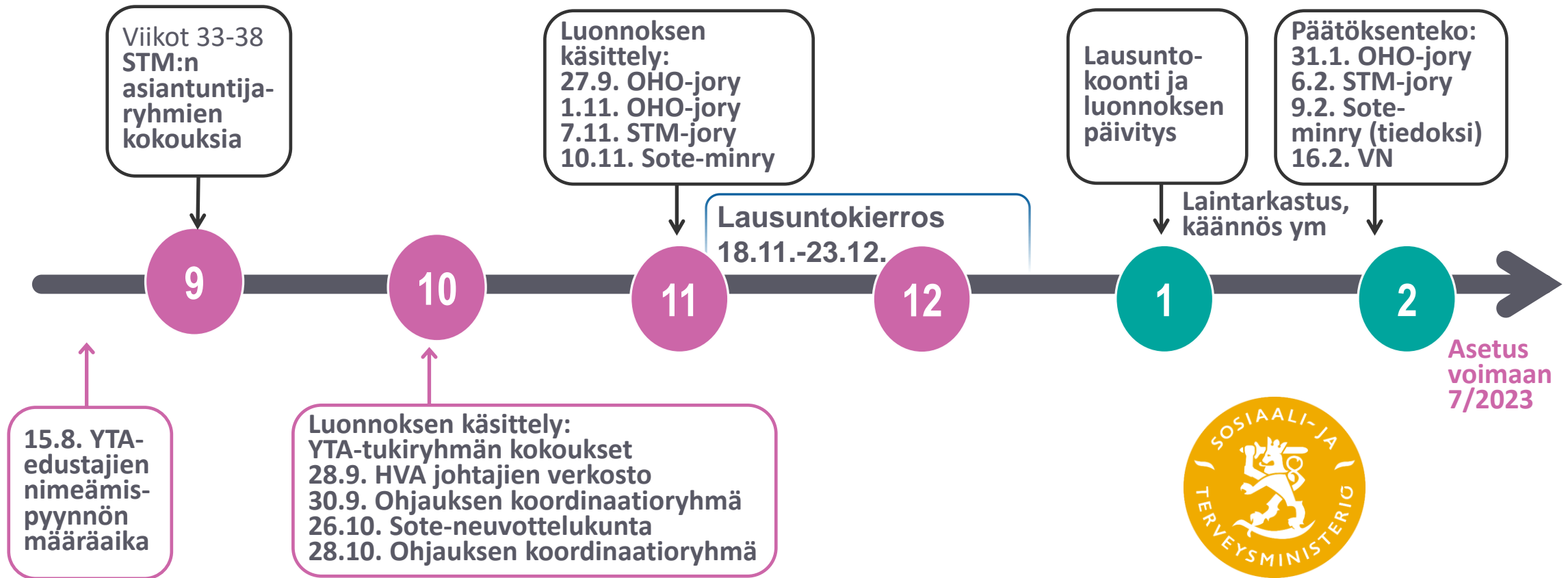
Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus (JärjL 37§)

Yhteistyösopimuksen toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain STM:n ja yhteistyöalueen hyvinvointialueiden välisissä neuvotteluissa, joihin osallistuvat myös VM ja SM.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin, miten 1–4 momenteissa tarkoitettut asiat otetaan huomioon yhteistyösopimuksen valmistelussa ja sopimuksen toteutumisen seurannassa. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää yhteistyösopimuksen laatimisen aikataulusta ja ajankohdasta, johon mennessä hyväksytty yhteistyösopimus on toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle.

YTA-sopimusta koskeva asetus

Asetusta on valmisteltu STM:n asiantuntijaryhmässä sekä YTA-alueiden edustajista koostuvassa tukiryhmässä. Lisäksi asetusluonnosta esitellään eri foorumeilla (mm. ohjauksen koordinaatioryhmä, sote-neuvottelukunta, sote-ministerityöryhmä). Lausuntokierroksen kesto on kuusi viikkoa.

YTA-yhteistyön säädöspohja

Laki hyvinvointialueesta 611/2021

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (järjestämislaki) 612/2021

Terveydenhuoltolaki 135/2021

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

”Tutkimuslainsäädäntö”

Kielilaki (2003/423), saamen kielilaki (2003/1086)

Asetus kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä (VNA 583/2017)

Asetus erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä (VNA 582/2017)

Asetus ensihoitopalvelusta (STMA 585/2017)

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus (JärjL 36§)

Työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen

1. Väestön palvelutarpeen arvio
2. Sosiaalipäivystys ja terveydenhuollon päivystys
3. Ensihoitokeskus
4. Lääkinnälliset ja muut tukipalvelut
5. **Erikoissairaanhoidon** henkilöstön ja osaamisen varmistaminen **erikoisaloittain**
6. Harvoin tarvittavien, vaativien tai kalliita investointeja edellyttävien palveluiden järjestäminen ja tuottaminen
7. Koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan toteuttaminen, ja yo-sairaalan koordinaatio-, ohjaus- ja neuvontatehtävät
8. Uusien menetelmien käyttöönotto (HTA)
9. Tiedonhallinnan ja sähköisten palveluiden kehittäminen, asiakas- ja potilastietojärjestelmät
10. Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautuminen, valmiuskeskuksen toiminnan järjestäminen
11. Vaikutuksiltaan laajakantoiset ja taloudellisesti merkittävät investoinnit ja sopimukset koskien kohtia 1-10

Aluevaltuustot:

Pohde 19.12.2022

Lapha 19.12.2022

Soite 19.12.2022

Kainuu 20.12.2022

2 Sosiaalipäivystys ja terveydenhuollon päivystys

Valtioneuvoston asetuksessa kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisaloitaisista edellytyksistä (VNA 583/2017) säädetään kiireellisen hoidon vastaanotto toiminnan järjestämisestä, päivystysyksiköiden tehtävistä, kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen järjestämisen erikoisaloitaisista edellytyksistä. Asetuksessa säädetään päivystyksen järjestämisen edellytyksistä niillä erikoisaloilla, joissa potilaiden yhdenvertaisuus, potilasturvallisuus ja päivystyspalvelujen laatu vaativat erityisiä järjestelyjä.

2.1 Terveydenhuollon päivystys

Erityisvastuualueen päivystyksen tilanne erikoisaloittain on kuvattu tämän sopimuksen päivystysliitteessä (liite 1).

2.1.1 Kainuun hyvinvointialue

Ympäri vuorokautinen päivystys Kainuun keskussairaalassa

Kainuun keskussairaalassa on välitön valmius vaikeasti sairaan tai loukkaantuneen potilaan hoidon tarpeen arviointiin ja välttämättömään leikkaushoittoon sekä leikkauksen jälkeiseen seurantaan ja tehohoitoon (17%).

Kainuun keskussairaalan päivystyspalvelut hoitaa oman alueensa 116 117-päivystysapupalvelun ja päivystyksen ympärivuorokautisesti ja tukee hyvinvointialueen perusterveydenhuollon päivystäviä yksiköitä tarjoamalla tarvittaessa konsulttiaopua.

Aktiivipäivystystä on akuuttilääketieteeseen, kirurgian, anestesiologian ja tehohoidon, gynekologian sekä lastentautien aloilla. Vapaamuotoinen päivystys on käytössä sisätautien ja psykiatrian erikoisaloilla. Neurologian konsulttiot päivystysaikaan mukaan lukien liuotushoitokonsulttiot saadaan tarvittaessa OYS:n neurologian päivystyksestä. Kardiologian toimenpidepäivystys järjestetään hälytystyönä.

Kainuun keskussairaalassa on synnytyksien hoitoon STM:n myöntämä poikkeuslupa vuoden 2022 loppuun. Kainuun HVA haake lupaa synnytystoiminnan jatkamiseksi Kainuun keskussairaalassa.

Suun terveydenhuollon päivystys

Kainuun hyvinvointialueen jäsenkunnissa on arkipäivystys maanantaista perjantaihin: Kuhmo, Sotkamo, Suomussalmi, Hyrynsalmi, Ristijärvi, Paltamo. Kunnissa päivystys on järjestetty naapurikuntien hoitoloiden kesken loma- ja koulutuspäivien ajaksi. Kajaanissa päivystys on keskitetty Kainuun keskussairaalaan, jossa päivystys toimii lisäksi viikonloppuisin ja arkipäivinä klo 10 alkaen, jatkuen vapaamuotoisena puhelinpäivystyksenä klo 21-een saakka. Arkinen vapaamuotoista virka-ajan ulkopuolista puhelinpäivystystä ei ole.

Virka-aikana erikoissairaanhoitossa on valmius hoitaa päivystyksellistä hoitoa tarvitsevia esh-tason potilaita (useimmiten murtumapotilaita). Viikonloppuisin esh-tason hoitoa vaativat suun terveydenhuollon potilaat ohjataan hoidettavaksi OYS:sa.

Pohjois-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimus 2023-2025

Lausunto

14.12.2022

VN/31707/2022
VN/31707/2022-STM-2

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Yliopistosairaalan johtaja Miia Turpeinen

Viite: Pohjois-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen luonnos 28.11.2022

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto Pohjois-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksesta

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tämän lausunnon Pohjois-Suomen yhteistyöalueen yhteistyösopimuksen 28.11.2022 päivätystä luonnoksesta Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 37 §:n 3 momentin perusteella.

Ministeriön kommentit ja muutosehdotukset noudattelevat järjestämislain 36 § 3 momentissa mainittuja työnjakoa, yhteistyötä ja yhteensovittamista koskevia asiakokonaisuuksia, minkä lisäksi lausunnossa on nostettu esiin eräitä yleisiä sopimusluonnosta koskevia kommentteja.

Kiitos!

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus

Vastuuhenkilö: Anu Vuorinen

1. Väestön palvelutarpeen arvio

Arvioidaan hyvinvointialueittain

Kuuluu hyvinvointialueiden strategiseen suunnitteluun

- Kullakin hyvinvointialueella laaditaan lainsäädännön edellyttämä hyvinvointialuestrategia, sosiaali- ja terveyspalveluiden palvelustrategia sekä pelastustoimen palvelutasopäätös, joiden pohjaksi hyvinvointialueet arvioivat väestön palvelutarpeita ja niiden ennakkointia sekä järjestämisen seuranta ja arviointia.

Rahoitusmalli -> hyvinvointialueille pohjan palvelutarpeiden YTA-tasoiselle seurannalle, arvioinnille ja ennakoinnille

Järjestämisen seuranta toteutuu pohjoisella YTA-alueella kansallisten linjauksen mukaisesti alueen asiantuntijoiden verkostoyhteistyönä. Seurannan pohjana toimivat mm. kansallisesti sovitut yhteiset kiireettömän hoidon perusteet.

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus

Vastuuhenkilö: Terhi Nevala

2. Sosiaalipäivystys ja terveydenhuollon päivystys

Päivystyspisteet ja rakenteet kartalla

Terveydenhuollon päivystys

- Laaja ympärivuorokautinen päivystys
- Ympärivuorokautinen päivystys
- Ympärivuorokautiset perusterveydenhuollon tai akuuttilääketieteen päivystysyksiköt
- Suun terveydenhuollon päivystys
- Sairaaloiden päivystysrenkaat erikoisaloittain (liite 1)

Voimavarojen ja osaamisen varmistaminen

Päivystysasetuksen seuranta

Sosiaali- ja kriisipäivystykset

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus

3. Ensihoitokeskus

Vastuuhenkilö: Mari Moilanen

Ensihoitokeskuksen tehtävät

Ensihoitokeskuksen toiminta

- Jäsenistö
- Toiminta
- Päätöksenteko
- Toiminnanohjaus

FH50 kustannusten jako:

	Vaihtoehto 1: 100% valmiudesta	Vaihtoehto 2: 50% valmiudesta, 50% suoritteista	Vaihtoehto 3: 25% valmiudesta, 75% suoritteista	Vaihtoehto 4: 100% suoritteista
Keski-Pohjanmaan HVA	87 715 €	51 993 €	34 129 €	16 264 €
Pohjois-Pohjanmaan HVA	536 662 €	687 335 €	762 466 €	837 596 €
Kainuun HVA	91 487 €	63 033 €	48 797 €	34 561 €
Lapin HVA	227 303 €	141 111 €	98 001 €	54 891 €
	+ FH51 (812 663 €)	+ FH51 (812 663 €)	+ FH51 (812 663 €)	+ FH51 (812 663 €)

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus

4. Lääkinnälliset ja muut tukipalvelut

Vastuuhenkilö: Jaakko Niinimäki

Yhteistyörakenteet esim. seuraavissa kokonaisuuksissa

- Laboratorio, patologia, kuvantaminen, kl. neurofysiologia, perinnöllisyyslääketiede
- Lääkehuolto
- Kuljetus ja varastointi
- Välinehuolto, vaatehuolto ja pesulapalvelut
- Hankintapalvelut (liite 3)
- Matkakeskus

-> Kuvattu nykytilanne, yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

5. Henkilöstön ja osaamisen varmistaminen palvelujen tarkoituksenmukaisen saatavuuden ja saavutettavuuden turvaamiseksi

Työvoimatarpeen ja henkilöstön koulutustarpeen arviointi

Hyvinvointialueiden välinen yhteistyö henkilöstön saatavuuden turvaamisessa, työturvallisuudessa ja osaamisen varmistamisessa

- > Kuvataan nykytilanne, yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus

Vastuuhenkilö: Terhi Nevala

6. Harvoin tarvittavien, vaativien tai kalliita investointeja edellyttävien palveluiden järjestäminen ja tuottaminen

Työnjako- ja päivystysasetusten mukainen toiminta (liitteet 2 ja 4)

Keskitettävät sosiaalipalvelut (OT-keskus)

Kehitysvammahuolto

- YTA-asetus

TJA 7 § säätelee sairaaloiden toimintaa seuraavien leikkausten toimenpidemäärillä, joita on oltava vähintään noin suluissa olevat määrät:

- primaari lonkan ja polven tekonivelkirurgia (600), olkanivelen tekonivelkirurgia (40), tekonivelten uusintaleikkaukset (100), selkäkirurgia (150)
- primaari rintarauhassyöpäkirurgia (150), peräsuolisyövän leikkaukset (50), paksusuolisyövän, munuaissyövän ja matalan riskin endometriumsyövän sekä eturauhassyövän radikaaliprostatektomian leikkaukset (70)

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus

7. Koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan toteuttaminen, ja yo-sairaalan koordinaatio-, ohjaus- ja neuvontatehtävät

TKIO-rakenteet ja vastuut, yo-sairaalan lakisääteiset vastuut

Biopankki Borealis, Syöpäkeskus, Neurokeskus

Näyttöön perustuvan sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen yhteistyöverkosto

Sosiaalialan osaamiskeskukset (TKIO)

Medieco

Yhteistyörakenteet tutkimus- ja oppilaitosten kanssa

- Kuulemistilaisuus 14.10

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus

8. Uusien menetelmien käyttöönotto (HTA)

Vastuuhenkilö: Miia Turpeinen

FinCCHTA kansallisena vastuuyksikkönä

Uusien menetelmien käyttöönoton prosessi YTA:lla

Kansalliset yhteydet (Palko, Käypä Hoito, Hotus, Fimea)

Käytöstä luopuminen

Sosiaalityön menetelmien arviointi

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus

9. Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinta ja sähköisten palvelujen kehittäminen sekä asiakas- ja potilastietojen käyttö

Tiedonhallintalaki

Tavoitteena yhteinen koko sosiaali- ja terveydenhuollon kattava APTJ-kokonaisuus

- Yhteisessä omistuksessa ESKO Systems Oy

Asukkaille ja ammattilaisille suunnattujen digipalveluiden kehittäminen

Pidemmän aikavälin yhteistyömahdollisuudet

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus

Vastuuhenkilö: Miia Turpeinen

10. Häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautuminen, valmiuskeskuksen toiminnan järjestäminen

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus

- Ohjausryhmä

Valmiussuunnitelmat

Valmiusharjoitukset

Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus

11. Vaikutuksiltaan laajakantoiset ja taloudellisesti merkittävät investoinnit ja sopimukset

Hallinnoitavat kiinteistöt (kartta)

Osapuolten investointisuunnitelma-luonnokset vuosille 2023-26

- Yhteistyön kehittäminen investoinneissa

- Kainuu: n. 159 000 htm²
- KP-HVA: n. 206 000 htm², joista omistettuja kiinteistöjä n. 81 500 htm² ja vuokrattavia kiinteistöjä n. 124 100 htm²
- Lappi: n. 372 000 htm², joista omien kiinteistöjen osuus n. 132 000 htm² ja vuokrattujen osuus n. 240 000 htm²
- PP-HVA: n. 790 000 htm², joista omistettuja kiinteistöjä n. 240 000 htm² ja vuokrattavia kiinteistöjä n. 550 000 htm²